

Lausunto

31.10.2014

TEM/2040/03.01.08/2014

Viite LVM/1518/03/2014

Lausuntopyyntö vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain muuttamisesta ja valtioineuvoston asetuksesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain muuttamiseksi sekä luottamusverkkoston ohjeiksi annettavasta valtioneuvoston asetusalunoksesta. Työ- ja elinkeinoministeriö on koonnut lausunnot myös hallinnonalansa toimijoilta. Lausuntonaan työ- ja elinkeinoministeriö toteaa seuraavaa.

Yleistä

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä, että vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi asiaa koskevina lainsäädäntömuutosehdotuksineen.

Ministeriö katsoo, että hallituksen esitys eduskunnalle vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain muuttamisesta luu yhtenäisemmän ja kustannustehokkaamman toimintamallin tunnistamispalveluihin ja sähköisiin allekirjoituksiin. Ministeriö pitää myös lain valmistelua kaksiosaisena prosessina toimivana ratkaisuna.

Valtion keskeinen rooli luonnoksessa esitetyn mukaisena on perusteltu, koska markkinoilla ei ole syntynyt vahvaan sähköiseen tunnistamiseen ja allekirjoittamiseen yhteentoimivia ratkaisuja, joiden pohjalle voidaan tuottaa monenlaisia innovatiivisia palveluja.

Ministeriön näkemyksen mukaan nykytilanne, jossa tunnistamispalveluiden tarjoajat eivät yleisesti hyväksy toisten tarjoajien tunnistusvälineitä (asiakkuuteen sidottu tunnistaminen), on aiheuttanut sähköisten palvelujen tarjoajille turhaa hallinnollista työtä ja kustannuksia lukuisten erillisten tunnistuspalvelujen tarjoajien kanssa tehtävien sopimusten muodossa. Tästä syystä ministeriö pitää ehdotusta parantaa uusien tunnistusvälineiden markkinoille tulon edellytyksiä sekä uudenlaisten tunnistamiseen liittyviä liiketoimintamahdollisuuksia tarpeellisenä kehityssuuntana. Tämä mahdollistaa jatkossa yhtäältä sähköisten palvelujen korkeatasoisen kehittämisen ja toisaalta voi auttaa hallitsemaan sähköisten palvelujen tarjoamiseen ja hyödyntämiseen liittyviä kustannuksia.

Luottamusverkosto

Laajan luottamusverkoston muodostuminen, yhteiset toimintamallit ja joustavat, avoimet tekniset ratkaisut ovat olennainen osa lakiesityksen mukaista uutta toimintaympäristöä.

Ministeriö pitää luottamusverkostolle asetettuja tavoitteita hyvinä etenkin kilpailunäkökohtien sekä sähköisten tunnistuspalvelujen kehittämisen kannalta.

Koska luottamusverkostolla ja sen sisäisillä teknologisilla ratkaisuilla on keskeinen rooli, luottamusverkoston syntymistä on syytä edistää ja tukea voimakkaasti, tarvittaessa myös hallinnollisin keinoin. Ministeriön näkemyksen mukaan on perustelua, että luottamusverkoston kehitystä on tarvittaessa mahdollista edistää myös määräyksillä.

Pidämme myös luottamusverkoston laadun ylläpitämisen kannalta tärkeänä, että sen valvonta ja koordinointi on viranomaisella (Viestintävirasto). Tunnistamispalvelujen laadunvalvonnan keskittäminen helpottaa myös osaltaan hallinnollista työtä sähköisiä palveluja kehitettäessä. Samoin tunnistuspalvelujen ja sähköisten allekirjoitusten sitominen henkilötunnuksen ja Väestörekisterin käyttöön varmennettaessa hakijan henkilöllisyyttä auttaa mielestämme lisäämään näiden palvelujen luotettavuutta.

Lausuntopyyntöön sisältyvässä Valtioneuvoston asetusluonnoksessa Viestintävirastolle on varattu rooli hallinnoida luottamusverkoston toimijoiden yhteistyösopimuksia. Asetusluonnoksessa todetaan myös Viestintäviraston teknisiä rajapintakuvauksista, joiden mukaisesta toiminnasta luottamusverkostoon kuuluva toimija vastaa. Avoimeksi jää muiden viranomaistahojen rooli (esim. Julk ICT) yhteisten teknologisten lähtökohtien luomisessa. Ministeriön näkemyksen mukaan jatkovalmistelussa olisi syytä tarkentaa, mikä taho vastaa konkreettisesti Viestintäviraston teknisten kuvausten luonnista sekä mitkä tahot ovat mukana kuvausten luonnissa ja millä yhteistyömallilla.

Kustannukset

Lakiehdotuksessa todetaan, että tunnistamisen kansantaloudelliset kokonaiskustannukset tulevat todennäköisesti laskemaan lakiesityksen mukaisella mallilla, mutta vähentymisen suuruutta on hankala arvioida. Yksittäisen sähköisiä palveluja tarjoavan organisaation näkökulmasta kertaluonteisia kustannuksia aiheutuu joka tapauksessa uuden toimintamallin edellyttämistä teknisistä muutoksista (integroituminen luottamusverkoston teknisiin rajapintoihin). Liittyminen rajapintoihin ei liene kustannuksiltaan ja vaikeusasteeltaan suuri, mikäli rajapinnat rakennetaan hyväksi havaittujen mallien mukaan ja avoimilla standarditeknologioilla. Toisaalta luottamusverkostomalli ja sen mahdollistama markkinavetoinen kilpailu alentanevat tunnistuspalveluiden käyttökustannuksia sähköisten palvelujen tarjoajille.

Sirpa Alitalo

Tedllisuusneuvos, osastopäällikön sijaisena

Päivi Tommila

Neuvotteleva virkamies

TIEDOKSI

Markku Wallin
TEM IT-johtoryhmä